

1. Петренко У.В., Буравченко С.Г. Формування гнучкої об'ємно-просторової організації житлових будинків з урахуванням концепції сталого розвитку. Теорія та практика дизайну. 2023. № 29-30. С. 112–119.

2. Фесенко Г.Г. Міський ландшафт у контексті еко-філософії. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2017. № 16. С. 138–141.

3. Kubanov R. A., Makatora D. A., Mykhalko A. O. Constructive and Essential Characteristics, Economic Advantages and Possible Challenges of Using Adaptive Architecture in Modern Urban Planning. Бізнес Інформ. 2025. № 1. С. 332–343.

Мацапула І.В.

магістрантка

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

Кубанов Р.А.

к. пед. н., доц.

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В БУДІВНИЦТВІ: ШЛЯХ ДО РИНКОВОЇ ПЕРЕВАГИ

У сучасному конкурентному середовищі архітектурно-будівельні компанії стикаються з постійними викликами, пов'язаними зі змінами ринку, технологічним прогресом та зростанням вимог клієнтів. Для збереження стабільності та розвитку компанії необхідно не лише реагувати на зовнішні зміни, а й активно формувати власну конкурентну перевагу. Автори статті пропонують концепцію адаптивного управління конкурентним потенціалом, яка базується на гнучкості стратегічних рішень, системному аналізі внутрішніх ресурсів і здатності до швидкої трансформації. Такий підхід дозволяє компанії не просто виживати в умовах конкуренції, а й формувати стійкі позиції на ринку.

Конкурентний потенціал розглядається як сукупність ресурсів, компетенцій, репутаційних характеристик та інноваційної здатності компанії, що забезпечують її перевагу над іншими учасниками ринку. Адаптивна стратегія управління передбачає постійний моніторинг зовнішнього середовища, аналіз змін у поведінці споживачів, технологічних трендів та регуляторних вимог. Важливою складовою є також внутрішній аудит — оцінка ефективності управлінських процесів, кадрового потенціалу, фінансової стійкості та рівня цифрової трансформації. На основі цих даних формується стратегічна карта розвитку, яка дозволяє компанії швидко адаптуватися до нових умов.

Адаптивність не означає хаотичність або відсутність планування. Навпаки, вона передбачає наявність чіткої структури, яка дозволяє гнучко змінювати тактичні кроки без втрати стратегічного фокусу [1]. Наприклад, у разі зміни попиту на певні типи будівельних послуг компанія має бути готова оперативно переналаштувати виробничі потужності, змінити маркетингову політику або переглянути партнерські зв'язки. Це вимагає високого рівня управлінської культури, здатності до міжфункціональної координації та використання цифрових інструментів для підтримки рішень.

Розглянемо практичні інструменти реалізації адаптивної стратегії, серед яких – SWOT-аналіз, стратегічне картування, КРІ-моніторинг, сценарне планування та управління ризиками [2]. Особливу увагу слід приділити ролі лідерства та корпоративної культури, які формують готовність організації до змін. Компанії, що культивують відкритість до інновацій, підтримують навчання персоналу та стимулюють внутрішнє підприємництво, мають значно вищі шанси на успіх в умовах нестабільності. Адаптивна стратегія стає не просто інструментом виживання, а основою для сталого розвитку та розширення конкурентних можливостей (табл. 1).

Таблиця 1

Адаптивні стратегії управління конкурентним потенціалом

<i>Компонент стратегії</i>	<i>Зміст / Функція</i>	<i>Практичне застосування в компанії</i>
Моніторинг зовнішнього середовища	Аналіз ринкових змін, поведінки споживачів, технологій, регуляторних норм	Виявлення нових трендів у будівництві, адаптація до змін у законодавстві
Внутрішній аудит ресурсів	Оцінка кадрового, фінансового, технічного та інноваційного потенціалу	Визначення сильних і слабких сторін компанії для корекції стратегії
Стратегічне картування	Візуалізація цілей, шляхів досягнення, ключових показників	Побудова дорожньої карти розвитку на 1–3 роки
КРІ-моніторинг	Відстеження ключових показників ефективності	Контроль виконання планів, оперативне реагування на відхилення
Управління ризиками	Ідентифікація, оцінка та мінімізація ризиків	Створення резервних сценаріїв, страхування критичних етапів
Сценарне планування	Розробка альтернативних стратегій на випадок змін	Підготовка до коливань попиту, цін на матеріали, змін у політиці
Корпоративна культура	Формування відкритості до змін, підтримка інноваційності	Навчання персоналу, мотивація до внутрішнього підприємництва
Лідерство	Стратегічне бачення, здатність вести команду через трансформації	Роль керівника як драйвера змін та гаранта адаптації

Безумовно, адаптивне управління конкурентним потенціалом є ключовим чинником успіху архітектурно-будівельної компанії в умовах динамічного ринку. Воно дозволяє не лише реагувати на зміни, а й проактивно формувати нові можливості, використовуючи внутрішні ресурси та зовнішні сигнали (табл. 2). Такий підхід забезпечує стратегічну гнучкість, підвищує ефективність управління та сприяє формуванню довгострокової конкурентної переваги. У світі, де стабільність стала рідкістю, саме здатність адаптуватися визначає, хто залишиться на ринку, а хто поступиться місцем більш гнучким гравцям.

Таблиця 2

Очікувані результати від впровадження адаптивної стратегії

<i>Показник</i>	<i>До впровадження</i>	<i>Після впровадження</i>
Гнучкість управлінських рішень	Обмежена, реактивна	Висока, проактивна
Рівень ризиків	Високий, непередбачуваний	Керований, прогнозований
Конкурентна позиція	Нестабільна	Стойка, зростаюча
Залученість персоналу	Низька, формальна	Висока, ініціативна
Інноваційна активність	Епізодична	Системна, підтримувана

Загальна характеристика наведеної таблиці демонструє трансформаційний ефект впровадження адаптивної стратегії управління конкурентним потенціалом архітектурно-будівельної компанії. Слід зазначити, що таблиця порівнює ключові управлінські показники до та після реалізації стратегічних змін, акцентуючи увагу на якісному переході від нестабільності до системності, від реактивності до проактивності.

Зокрема, гнучкість управлінських рішень змінюється з обмеженої та фрагментарної на динамічну та стратегічно вмотивовану, що дозволяє компанії швидше адаптуватися до змін ринку. Рівень ризиків, який раніше був високим і важко прогнозованим, стає контрольованим завдяки впровадженню інструментів аналізу та сценарного планування. Конкурентна позиція компанії стабілізується та зміцнюється, що свідчить про зростання її ринкової сили.

Залученість персоналу переходить від формального виконання завдань до активної участі в процесах змін, що підвищує мотивацію та внутрішню ініціативу. Інноваційна активність, яка раніше була епізодичною, набуває системного характеру, підтримується на рівні корпоративної культури та стає рушієм стратегічного розвитку. Отже, таблиця ілюструє, як адаптивна стратегія здатна перетворити компанію на гнучку, конкурентоспроможну та інноваційно орієнтовану організацію.

Таким чином, адаптивні стратегії управління відкривають нові можливості для будівельних компаній, які прагнуть зберігати конкурентоспроможність у динамічному ринковому середовищі. Їх впровадження

дозволяє оперативно реагувати на зміни попиту, технологічні новації, регуляторні обмеження та економічні коливання, зберігаючи при цьому стратегічну цілісність. Завдяки гнучкості управлінських рішень, компанії можуть ефективно перерозподіляти ресурси, оптимізувати процеси та адаптувати бізнес-моделі до нових умов.

Перспективним є поєднання адаптивного підходу з цифровими технологіями, такими як ВІМ, хмарні платформи, аналітика даних та мобільні рішення, що забезпечує швидкість, прозорість і точність управління. Також важливою є роль корпоративної культури, яка підтримує відкритість до змін, інноваційність та залучення персоналу до стратегічних процесів. У результаті компанії, що впроваджують адаптивні стратегії, отримують стійкі конкурентні переваги, підвищують рівень клієнтської довіри та формують основу для сталого розвитку.

Таким чином, адаптивне управління в будівельній сфері не лише відповідає викликам часу, а й створює умови для системного зростання, інноваційного прориву та зміцнення позицій на ринку. Це не тимчасова реакція на нестабільність, а стратегічна модель, яка дозволяє будувати майбутнє з урахуванням змін, а не всупереч їм.

Список використаних джерел

1. Яремко А.Д. Адаптивне управління стратегіями формування антикризового потенціалу підприємства. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2018. № 4. С. 148–158.

2. Kubanov R., Yashchenko O., Makatora D. Adaptive strategies for managing the complete potential of an architectural and construction company. Інклюзивна економіка. 2024. № 1(3). С. 32-41. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.3-5

Мацапула І.В.

магістрантка

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

Кубанов Р.А.

к. пед. н., доц.

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

ВІЗУАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СУЧАСНИХ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЄКТАХ

У сучасному архітектурно-будівельному середовищі управління проєктами стає дедалі складнішим через зростання обсягів інформації, мультимедійності та динамічності вимог. Це вимагає комплексного підходу, який поєднує традиційні методи управління з сучасними технологіями. Важливою складовою є комунікація між усіма учасниками проєкту, що забезпечує зрозуміння цілей та завдань. Використання візуальних інструментів дозволяє ефективно передавати інформацію та приймати рішення. Також важливою є адаптивність управління, що дозволяє оперативно реагувати на зміни в умовах невизначеності.